

ANNUKKA

Onnea, Tirsku!

On aina yhtä kiinnostavaa seurata, ketkä saavat kiitosta työstään SRL:n nimessä Vuoden parhaat, olipa kyseessä valmentaja tai ratsastuskoulu, seura tai toimihenkilö.

Tänä keväänä Vuoden ratsastuksenopettajaksi valittiin Mariita Jalassola, Tirskuna paremmin tunnettu. Muistan keskusteluista hänen kanssaan erinäisiä aforismeja, joissa kiteytyy jotakin hyvin olennaista ratsastuksesta, kuten: hevonen tietää kaiken hevosesta. Meidän täytyy vain opetella tulkitsemaan sitä. Tai: vastuu oppimisesta on ratsastajalla itsellään. Opettaja ei voi ratsastaa kenenkään puolesta.

Ratsastuksenopettaja on työssään paljon vartija. Poni-ikäiset imevät vaikutteita yhtä antaumuksella kuin limsaa kesäleirillä. Opettaja on idoli, jonka asenteet, arvot ja keinot ratkaista ongelmat viitoittavat useimpien elämää kauas eteenpäin – muutakin kuin tallielämää. Opettajan psykologista silmää koetellaan myös siinä vaiheessa, kun vuosia ojennuksessa marssineet pikkuhoitajat venähtävät veltoiksi ja kapinallisiksi teineiksi, vaihtavat tallille jolla ei vallitse kiusallinen kuri ja järjestys, tai lopettavat koko harrastuksen. Mutta ratsastusmaailmassa pätevien luonnonlakien mukaan aikuistuneet vallankumoukselliset palaavat jonkin vuoden kuluttua, ensin esittelemään elämäkumppaninsa ja treenaamaankin siinä sivussa, myöhemmin tuomaan lapsensa talutustunneille. Ja aika usein ratsastuksenopettaja hymyilee silloin sisäänpäin; kyllä hän tämän arvasi...

Itse asiassa ratsastuksenopettajan työ ei ole pelkästään ammatti. Se on myös elämäntehtävä.

PS. Juttuvinkkejä, kysymyksiä ja muuta postia voi lähettää joko toimitukseen tai sähköpostilla annukka.jarvi@luukku.com

Elämäni hevonen

Tara,
uljas musta

Kun Pakkalan Sanna, 23, näki latvialaisen tamma Taran (s. 1999), ilmassa oli rakkautta ensi silmäyksellä:

- Se oli musta ja kaunis, minun unelmieni hevonen.

Ratsastusta harrastunut äiti ymmärsi oman hevosen merkityksen tyttärelleen ja lupautui sponsoriaksi, joten Sanna sai Uljaan Mustansa.

Yhteisen taipaleen alkuvaiheet eivät olleet sen ruusuisempia kuin ensimmäisen oman hevosen omistajan kokemukset yleensäkin ovat, mutta elämä muuttui huomattavasti hausemmaksi sen jälkeen, kun parivaljakko pääsi muuttamaan ratsastuskoululle, jossa on puitteet tavoitteelliseen harrastamiseen.

Ratkaisevaa viihtymiselle on tietysti mahdollisuus säännölliseen valmentautumiseen. Ratsukko kuuluu koulun valmennusrenkaaseen ja käy viikoittain sekä Katri Henttisen koulutunnilla että irlantilaisen ammattiratsastaja Eowen Earlien estetreeneissä.

- Olin kuullut paljon hyvää siitä, miten taitava Kati on myös hevosenkäsittelijänä, ja hän on todella auttanut meitä löytämään yhteisen sävelen, Sanna kiittää, niin esteistä innostunut kuin itse onkin. Ratsastuskoulu tarjoaa hänestä tietyn perusturvan. Etenkin ensimmäisen hevosensa hankkineelle ihmiselle merkitsee paljon se, että koululla on luottoeläinlääkäri ja yhteydet muihinkin ammattilaisiin, kuten satulaseppään ja kengittäjiin. Koska hevosta ei tarvitse lähteä kuljettamaan trailerilla matkojen päähän oppiin päästäkseen, säästyy aikaa ja varoja. Energian voi suunnata olennaiseen, ratsastukseen.

Sannasta tavoitteellisuus on ratsastuksen suola, ja siinä yhtä köyttä vetävän talliyhteisön merkitys korostuu.

- Me tuemme ja kannustamme toisiamme. Se auttaa säilyttämään motivaation. On vaikeata yrittää edetä yksinään, hän sanoo.

- Me voimme käsitellä asioita yhdessä, ja toisten avuliaisuuteen voi aina luottaa.

Sari Karvonen tekee töitä tavoitteellisten oppilaiden kanssa

Sari Karvonen tunnetaan opettajana, ratsuttajana ja tallinpitäjänä, mutta hän on myös perheenäiti. Yhdistelmä toimii, kiitos oman äidin lastenhoitoavun. Vastuun töistä, tallista ja hevosista jakaa puoliso Timo, täysverinen hevosties.

Se on voima, koska tätä on tehtävä täydestä sydäimestä ja kaikki panostaen. Yksin ei jaksaisi, Sari sanoo. - Totta kai toivon, että lapsista tulisi ratsastajia, mutta he saavat valita itse.

Sarin Talli sijaitsee Savonlinnan kyljessä. Pihalta avautuu huikaiseva näkymä yli kumpuilevien laidunten, metsien ja järvenselkien. Kolmessa tallissa majoilee yhteensä 30 omaa ja yksityishevosta. Maneesin lisäksi käytössä on iso ja pikkukenttä.

- Kun muutimme tänne 1998 Juvalta, jonne perustin tallin 1994 laman ollessa syvimillään, omisti yhden nykyisistä talleista ja maneesin kahdeksankymppinen kenraalitar, muistele Sari.

- Hän ratsasti päivittäin itse kouluttamallaan hevosella – siinä oli meille nuoremmille esi-merkkiä.

Kisakaverit tunneilla

Sari on kouluttautunut ensin ohjaajaksi ja sitten opettajaksi työn ohessa. Mukana Ypäjällä on kulkenut mm. nyttemmin Karita Kotikulman kouluratsuna tunnettu Dovod. Puomeista Valko-Venäjältä tullut nuorukainen ei alkuun ymmärtänyt mitään, mutta Veikko Heikkilän silmän alla kouluoriista kehkeytyi kelpo estehevos. Eikä se tuntiratsunakaan ollut hullumpi.

- Koska minulla ei käy vakituista valmentajaa kotona ja joudun treenaamaan itsekseni, kisahevoseni ovat opetustunneilla, jotta näen niitä sivusta, perustelee Sari.

- Juoksutan niitä myös liinassa, ja seuraan maneesin peileistä omaa ratsastustani.

Etkö pelkää niiden menevän pilalle tuntikäytössä?

- Pitää opettaa kuten itse ratsastaa! Meillä oppilaat opetetaan alusta lähtien ratsastamaan kevyillä avuilla, vaikka satunnaiset kävijät valittavat joskus, että "ei tällä voi mennä kun tää on näin reipas". Haluan rennon hevosen, joka liikkuu mielellään eteenpäin.

Hän nauraa kertoessaan suomenhevosten

SM:iinkin osallistuneesta Pyry-Pietarista, jonka omistaja toi ratsun oppiin suoraan iltaraveista:

- Sillä oli asenne kohdallaan, vaikei se mikään liitokavio ollutkaan. Laukan se oppi seuraamalla, miten laukkuutin toista hevosta liinassa.

Sarista on ajanhukkaa ja vaikeaaakin työstää huonosti ratsastettua hevosta. Siksi hevoset tulevat hänelle varsin raakoina. Mikäli rakenne ja luonne ovat kohdallaan, hevosta on helpompi kouluttaa, jos pääsee aloittamaan puhtaalta pöydältä:

- Kun hevosen on itse ratsuttanut, tietää opetustoiminnassa, millainen se on. Meillä myös osa yksityisten omistamista hevosista on säännöllisessä opetuskäytössä. Se on luontevaa, sillä monet ovat ostaneet hevosen meiltä. Omistajista on etu, että hevosen voi jättää valvotulle tunnille, kun he eivät itse pääse tallille.

Kaiken se kestää...

Sari muistuttaa, että ratsastuskoulu ei ole huono paikka hevoselle, vaikka moni arkaileekin myydä omaansa opetuskäyttöön. Toisaalta kokemattomampikin oman hevosen omistaja pääsee ratsastuskoululla hevosta pitäessään edistymään, koska tunneilla on helppo osallistua, ja apua on aina saatavilla.

Sari puhuukin painokkaasti hevosten hyvän kohtelun puolesta. Hän on huolissaan siitä, etteivät monet ratsastajat uskalla edes taluttaa, mutta silti satulaan pitää nousta:

- Tilanne pahenee koko ajan. Tason pitäisi nousta, koska harrastajamäärät kasvavat ja joukko, josta pitäisi löytyä uusia huippuja, laajenee – mutta onko niin käynyt? Hevostaitoja ei osata! Hevonen saa kestää huonon ratsastuksen ja käsittelyn taitamattomuuden. Tietokoneen ääressä istuminen ja neuvon kysyminen nettipalstoilla on varmaan hyödyllistä, mutta se vie aikaa tallilla olost, ja tallillehan oppimaan pitäisi tulla.

Vastuuntunto, oikea asenne, ote hevoseen ja tunne ovat välttämättömiä ominaisuuksia, jos haluaa ratsastajaksi.

- Ellei hevosta osaa käsitellä maasta käsin eikä ymmärrä, miten se käyttäytyy, ongelmat ka-

- Nyt lapset ovat sen verran isoja, että voin jatkaa opiskelua. Haluan koulutautua edelleen myös koulutuomarina. Mielestäni on tärkeintä, että talli- ja seurakisoissa mahdollisimman hyvä tuomari, koska juuri sieltä ratsastajien pitäisi saada parasta oppia, pohtii Sari Karvonen.

saantuvat, kun ratsastaja kiipeää selkään. Siksi meillä ei olekaan hoitajia, vaan oppilaat saavat laittaa hevoset itse tunneille ja hoitaa ne jälkeenpäin.

Rennosti tässä ja nyt

Uusi oppilas saa Sarilta lomakkeen, jossa mm. kysytään mitä hän haluaa ratsastukseltaan. Vastaus voi olla vaikkapa "hyvä perusistunta" tai "osallistua raviohjelmaan".

- Sitten pohditaan, miten tavoitteeseen päästään. Se antaa potkua sekä oppilaaseen että opettajaan, ja helpottaa opetus suunnitelman tekoa. Keventely ympäri kenttää on turhauttavaa ja ajanhukkaa.

Sari kertoo toiminta-ajatustensa lähteneen siitä, mistä itse hevoshulluna tyttönä jäi paitsi:

- Kun itse on joutunut oppimaan kaiken kantapäähän kautta, tahtoo, ettei muiden tarvitse tehdä samoja virheitä.

Hän on huomannut, että ratsastuksen halun tappaa tehokkaimmin osaamisen harhaluulo. Osastossa köröttämisen sijaan itsenäinen yrittäminen tunneilla avaa silmät ja on hyvää asennekasvatusta.

- Jos oppilaat ovat kerran oppineet väärin, repineet ja potkineet vuosikausia, opettajan aika menee virheiden korjaamiseen etenemisen sijaan. Ongelman poistaminen on loputonta. Pikkulapset ymmärtävät, että hevosen kuuluu liikua. He istuvat rennosti, ovat läsnä hetkessä, tässä ja nyt. Suurin osa meidän oppilaista on aikuisia tai pikku tillikoita, hiljaisia puurtajia, jotka eivät sano "en mie osaa", vaan "miten tämä tehään". ♦

Tallityttöjä näkyvillä!

Kun kiireinen tai suitsimista jännittävä tätiratsastaja tärisee karsinan edessä, kuka rientää avuksi? Tallityttö tietenkin. Jos alkeiskurssilainen ei yllä nostamaan satulaa ponin selkään, ketä tarvitaan? Tallityttöä edelleen. Entä kenestä saa rohkean tukihenkilön, kun hevosen taluttaminen maneesiin hirvittää? Tallityöstä, totta kai.

Varkauden Urheiluratsastajat sai Tallityttö-projektistaan erikoismaininnan Suomen Ratsastajainliiton järjestämässä Vuoden Parhaat -kilvassa. - Puheenjohtaja Minna Heikkinen on seuran ideamylly, joka innostaa meitä muitakin, kiittävät Pirjo Väisänen, Ulla Torvinen ja Satu Haukka.

Varkauden Urheiluratsastajat ja Varkauden Ratsastuskeskus tekevät yhteistyötä tiiviisti ja hyvässä sovussa. Viimeisin näkyvyyttä tuonut tempaus on Tallityttö-projekti.

- Kun uudet alkeiskurssit viime syksynä alkoi-
vat, koululla tarvittiin taluttajia ja hevosten lai-
tattajia, selvittävät seuran jäsen sihteeri Ulla Torvi-
nen ja varainhankinnasta vastaava hallituksen
jäsen Pirjo Väisänen.

- Samoihin aikoihin pohdittiin, miten tunti-
ratsastajien SM:iin tähtäävä porukka voisi ke-
rätä rahaa. Huomasimme, että meillä oli sopi-
va ryhmä, jonka kanssa toimintaa voitiin lähteä
kehittämään.

Aineksista kehkeytyi Tallityttö-projekti. Kon-
septi vaikuttaa yksinkertaisen selkeältä: seura ja
ratsastuskoulu maksavat korvauksen valmen-
nusryhmälle siitä, että tallilla on kahtena iltana
viikossa kaksi tyttöä auttamassa ratsastajia. Ul-
la jakaa työvuorot kolmeksi viikoksi eteenpäin,
mutta tallitytöt sopivat keskenään vaihdoista,
jos kokeet tai muut menot sitä vaativat.

Toinen työparin työstä kuuluu varsinaiseen
valmennusryhmään, toinen ns. minivalmen-
nusryhmään. Tarvittaessa taustatukea antaa
tallimestari Jutta.

- Arvostan tallityttöjä. Opettajalle kaksi käsipa-
ria lisää merkitsee huomattavaa apua etenkin al-
keiskurssipäivinä, vakuuttaa ratsastuskouluyrittä-
jä, ratsastuksenopettaja Satu Haukka. Hän pai-
nottaa, että toiminta edistää osaltaan turvalli-
suutta ja nopeuttaa monia käytännön asioita, ku-
ten ratsaille nousua ja jalustinten sovittamista.

Pirjo muistuttaa monen ensimmäisiä kertoja
tallille tulevan ratsastajan hieman ujostelevan:
hevosekseen ovat vieraita, paikat hakusessa. Keltaisiin
huomioliiveihin sonnustautuneilta tallitytöiltä
uskaltaa mennä kysymään neuvoa etenkin, kun
siihen ohjataan jo ensimmäisellä tunnilla.

- Yritän kannustaa aloittelijoita käymään tal-
lilla opettelemassa hevosten hoitoa ja käsitte-
lyä, kertoo Satu. Myös siinä tallityttöjen panok-

sella on merkitystä. Ulla sanoo varsinkin aikuis-
ten olleen projektista kiitollisia:

- Monen mielestä tallityttöjä saisi olla paikal-
la useampanakin päivänä.

Ideana ei kuitenkaan ole hevosten satulointi
tunnille oppilaiden puolesta, vaan päinvastoin
ratsastajien tukeminen ja ohjaaminen niin, että
he rohkaistuvat tekemään itse.

- Tähän lajiin kuuluu, että hevoset hoidetaan
itse eikä niitä hylätä nurkkaan, alleviivaa Ulla,
ja Pirjo täydentää: hoidetaan mahdollisimman
hyvin. Etenkin, kun ne ovat vieraan.

Lapsia ja aikuisia

Varkaudessa valmennusryhmäläisten ikähaa-
rukka ulottuu teineistä lähes kolmekymmppisiin.
Minit ovat 9-15-vuotiaita.

- Aikuiset valmennettavat, joille hevosten
pajaaaminen ei enää ole tärkeää, eivät tieten-
kään osallistu projektiin. Mutta niille tytöille,
jotka ovat mukana, tehtävät ovat olleet mielu-
isia, usko Satu.

Mukana on 15 tyttöä, kaikki seuran jäseniä.
He osasivat aloittaessaan tehtävänsä jo ennes-
tään, ja lisäksi he osallistuivat syksyllä tallimes-
tarin pitämään koulutukseen.

- Ihan innoissamme lähdettiin tallitytöiksi,
Assi Penttinen ja Anni Torvinen kertovat. Hei-
dän ei tarvitse koskaan tuntea itseään tarpeet-
tomiksi, sillä ihmiset pyytävät aina apua.

- Eniten suitsinnassa, molemmat sanovat.
- Aikuiset pelkäävät eniten ja tarvitsevat eni-
ten apua. Samoja asioita pitää opettaa joka ker-
ralla uudelleen.

Kummallekin on tärkeintä se, että tallityttö-
päivinä saa puuhata hevosten kanssa. Annin
mielestä projektiin osallistuminen on kehittävä,
koska samalla oppii tuntemaan hevosia parem-
min. Työparin jäsenten tehtävät eivät eroa toisistaan,
vaikka toinen onkin ratsastanut kauemmin.
Ja sopusuhteisesti, kuten tallilla muutenkin.

Vuoden 2006 parhaita - Toimijoita ja ideoiden toteuttajia

Suomen Ratsastajainliiton järjestämään Vuo-
den ratsastusseura -kilpailuun osallistui 56 rat-
sastusseuraa. Voiton isojen seurojen sarjassa sai
edellisuotinen hopeamitalisti Kajaanin Ratsas-
tusseura, ja samoin kävi pienten kuntien sarjas-
sa, jossa v. 2005 hopealle yltänyt Alavuden rat-
sastajat otti voiton.

Varkauden Urheiluratsastajien voitokkaan
Tallityttö-projektin lisäksi myös Suomen Mat-
karatsastusseura sai 500 euron stipendin toi-
mistaan lajin levittämiseksi, esimerkkinä matka-
ratsastuksen starttikurssien järjestäminen. Seu-
ra hoitaa myös erinomaisesti yhteistyön maan-
omistajien kanssa unohtamatta kiittää heitä
kutsuilla ja kahvitarjoiluilla.

Hämeen alueen hevosten suurtaapahtuma,
Tampereella järjestetty Passion kokosi yli
5000 kävijää noin viidenkymmenen esiintyjän
ja sadan vapaaehtoisen toteuttamaan tempauk-
sesta.

Kotkan Ratsastajat teki 23 ratsukon voimin
hevosekseen ja ratsastajat näkyviksi liikenteessä pi-
meänä talvi-iltana järjestetyssä näkyvyys-
tempauksessa. Se lisäsi liikenneturvallisuuteen lii-
tyvää tietoutta ja oli erinomainen esimerkki akti-
ivisesta, positiivisesti hoidetusta tiedotustyös-
tä.

Vuoden ratsastustekona palkittiin Suomen
historian ensimmäinen osallistuminen joukkue-
ena esteratsastuksen MM-kisoihin Aachenis-
sa 2006. Joukkueessa ratsastivat Mikael Fors-
tén, Noora Pentti ja Sebastian Numminen.

Kunnian vuoden kisajärjestäjän tärkeästä pa-
noksesta sai Kauniaisten Ratsastajat, ja vuoden
toimihenkilönä palkittiin ahkera talkoolainen,
tuomari ja järjestötoiminta-aktiivi Ari Eriksson
Kangasalan ratsastajista. Vuoden ratsastajaksi
nimetty Kyra Kyrklund ei esittelyjä kaipaa. Huit-
tisissa sijaitseva monipuolinen Tuorin Ratsutila
valittiin vuoden talliksi. ♦

Tallityttö Asta Penttisellä – kuten koulun muillakin valmennettavilla – on kisoissa vastuuhevonen, jonka ulkoisesta olemuksesta huolehtiminen jouhien nyppimistä ja varusteita myöten on hänen vastuullaan.

Minivalmennusryhmän Anni Torvinen on valmentautunut säännöllisesti kolme vuotta. Tallityttönä hän sanoo oppivansa tuntemaan hevosia koko ajan enemmän ja paremmin.

HEVOSENJÄRKEÄ

Vesi kielellä

Tämä voi tuntua jo ihan lapsellisen vanhanaikaiselta, mutta pakko on kertoa, miten hienoa oli nähdä omasta ikkunasta äitienpäivän aattona kaksi harrasta ruohonsyöjää. Ne oli jo kutsuttu päiviä sitten tekstiviestillä vihreän maistiaisille ja tulivat aamuratsastuksen jälkeen. Toinen ahkera ja rehellinen kouluratsu Vertti, suomenhevonen naapurista. Toinen talviturkkiaan vielä karistava iso poni Reiska, joka on puolessa vuodessa hyvin sopeutunut Vertin tallikaveriksi.

Turpa mehevään ruuhon ja syvä sisäänhengitys, tämä on hevosen elämää. Otetaan kokonaan turparemmit pois, jotta tarjoilu ei tuntuisi kiusanteolta. Onko kiitollisempaa olentoa kuin eläin päästessään mielipuhansa, nauttimaan mieliravinnostaan. Ruoho on jo niin pitkää, että se ahmiessa kiertyy kuolainten ympärille. Jyystetään ja maiskutellaan, nippu jauhetaan ja etenee takahampaisiin ja tekee tilaa uudelle annokselle kesän parasta evästä.

Heräävät muistot aitojen siirtämisestä, kun ruohoa on vuosikymmenet aina keväisin odoteltu. Hevoset kaikki imemässä tuoksua siitä osasta, jonka on annettu kasvaa. Ja sitten jonain iltamyöhänä olen päättänyt laajentaa isoa tarhaa ruohoiselle alueelle. Ja kun hevoset tulevat aamulla tallista ne tietävät heti, että emäntä on viimein antanut ruoholle tilaisuuden tulla syödyksi parempiin suihin. Turpa ruuhon ja aterialle, ihan pieni vilkaisu emäntään, ikään kuin kiitos, tätä kannatti odottaa.

Oli aika, jolloin tehokasvatus oli päätyntä siihen, että lypsylehmät eivät pääse lainkaan laitumelle. Maidontuottajakoneeksi muuttanut eläin sai ravintonsa ja luovutti maitonsa sisällä. Ei sillä ollut mitään lajinmukaisen elämän oikeuksia. Peppi Pitkätossun tarmolla kirjailija Astrid Lindgren kampanjoi Ruotsissa tätä julmaa käytäntöä vastaan. Onneksi ne ihmiset tulivat järkiinsä, jotka näitä järjettömiä käytäntöjä keksivät. Muistan ne kesät Suomessakin, kun lehmiä ei näkynyt laitumilla.

Tuli aina surku, kun muisti lapsuuden lehmien riemun laidunkauden alussa ja tyytyväisyyden koko kesän. Lypsyllä käytiin laitumella, pienenä

sai huiskia karpäsiä ja hyttysiä ja paarmoja koivunoksalla, heti sai itse lypsää kun sen osasi.

Hevonen oli aina vapaa-aikansa metsälaitumella, muutaman kylän orivarsat pääsivät yhdessä saareen koko kesäksi.

Miten ovat hevosten laidunasiat nykyään. On paljon puhuttu siitä, että kaikilla talleilla hevoset eivät pääse ulos karsinastaan muuta kuin ratsastettuna, tarhauskin on ylellisyyttä. Pääsevätkö ne ruohon aikaan laitumelle? Tästä voisi joku tehdä vaikka tutkimuksen.

Kuinka paljon meillä on hevosia, jotka eivät aikuisen elämänsä aikana pääse milloinkaan laitumelle, kuljeskelemaan vihreään ruuhon lajitovereiden kanssa? Varsat ja kasvavat hevoset pääsevät kimpplaitumille, mutta mitä sen jälkeen.

Hevosella on oikeus ruuhon, ei taluttaen silloin tällöin vaan yötä päivää siihen aikaan vuodesta, kun meillä ruohoa on.

Mikään ei tee kesämaisemasta niin perinteistä ja rikasta kuin laiduntavat eläimet. Ja mikään ei ihmetytä maalaista enempää kuin uudet maalaiset, joille hevosen tai lehmän luonnollinen elämä on rasite. Karpäset ja paarmat häiritsevät maallemuuttajia, koska niitä ei kaupungeissa juuri ole.

Joskus jopa ratsastusta harrastavat sanovat ääneen inhoavansa näitä hevosen ympärillä hääääviä lisukkeita.

Minulla oli tapana vastata ärsyntyvälle heppahullulle kysymyksellä: Onko sinusta kivaa että on västäräkkejä ja pääskysiiä? Tietysti linnut kuuluvat kesään, ilman niitä ei kesää olisi.

Kiitää sitten hevosia, että ne tavallaan ruokkivat linnut. Ja kun tarkasti katselimme, västäräkki käveli hevosen alla ja kävi nappaamassa etusääreen laskeutuneen paarmat. Ja vähän väliä pääsky lensi hevosten mahan alta suu ammoltaan ja vei saaliin pesään. Siitä sirkutuksesta joku joskus viisastui lopuksi elämänsä. Luonto on hieno järjestelmä, kaikella on tärkeä paikkansa.

uma.aaltonen@elisinet.fi